

In za konec: je biti Neljubljančan depri-vilegiran položaj za literata ali danes ni več tako?

Kaj pa vem. Meni prija biti umaknjen od prerivanja pri koritu. Če to pomeni kakšno štipendijo manj, pa bog pomagaj. Ne glede na lokacijo doma pa je bilo vedno tako in vedno bo, da dobre knjige pridejo med ljudi, kar je edino pomembno.

Melita Forstnerič Hajnšek

**BARBARA GREGORIČ
GORENC: »KOT VEČNA
VSEPRISOTNOST ŽIVALI OB
NAS«**

Barbara Gregorič Gorenc
(foto: Robert Balen)

Nominirane Negotove pesmi učinkovito poustvarjajo najstniški (samo)govor s pomočjo vsakdanjega, mestoma pogovornega ali slengovskega izrazja, prepredenega s kriki in vzkliki. Ustvarili ste sodobni pesniški bestiarij, ki pa priklicuje optimizem, nenasilnost in tragičnost. Živali so naš korektiv, tolažba, zatočišča topline. Zdravilo, kajne? Imate z njimi

bogate osebne izkušnje? Tako kot z najstniki, najbrž.

Najlepša hvala za besedo bestiarij! Zelo mi je všeč in zelo dobro opiše to zbirko. Nekaj starinskega je v njej; kot večna vseprisotnost živali ob nas, ljudeh. Skupaj smo na tem planetu. Vedno znova me navduši inteligenca živali, vedno so se mi zdele pomembne. Marsikateri otroci jih imajo za kosmate ali pernate brate in sestre. Prav veliko izkušenj sicer nimam z njimi, so pa doma vedno male papige skobčevke. Najstnikov pa je okoli mene vedno manj, čas hitro teče ...

Zunanji svet prehiter zame

Sredi vsakega od izlivov negativnih občutij vam uspe umestiti podobo živali, ki obupanemu in brezvoljnemu pesniškemu subjektu razsvetli pot. Negotove pesmi učinkujejo zelo drugače kot današnji javni diskurzi, ki so brez sleherne avto-refleksije, empatije, zdravega razuma ... Vas ta moteči zunanji svet in šum zelo zaznamujeta (morda celo inspirirata z negativnim zgledom) pri pisanju?

Zunanji svet je, pravzaprav od nekdaj, večkrat res prehiter zame. Redki se ustavijo ob eni stvari; treba je hiteti k novi, novejši zanimivosti. Ne vem, koliko se ob pisanju oziram na zunanji svet, vsekakor vpliva name in sproža take in drugačne misli, ki pa so seveda odvisne tudi od mojega razpoloženja. Krasno je, kadar nam uspe počutje regulirati samim, ne glede na zunanje vplive, a tako debele kože nima nihče. Včasih pa lahko na isti dogodek pogledam tudi humorno in to me res zabava.

Leta 2006 ste že bili nominirani za večernico s pesniško zbirko Tri pike ... Tudi tedaj je pomenila nekaj povsem drug(ačn)ega v produkciji, v kateri poezije za mladostnike praktično nihče ne piše. Kaj menite, zakaj je je tako malo? Skoraj popolni mrk je vladal na tem

področju. Je krivo dejstvo, da mladi, ki v najstniških letih sploh berejo poezijo, berejo že odrasle pesnike? Pa saj nekoč tudi proze za to skupino mladih ni bilo, kajne?

Res, sama sem bila že mlada odrasla, ko so začele izhajati knjige za mlade, Jadrana Krta na primer sem brala, ko sem že hodila v službo. Knjig, namenjenih mladim, nikoli nisem nehala brati. Vedno sem spremljala in še spremljam, kaj novega izide pri nas. Zanimale bi me sicer tudi novosti v tujini, a teh ne spremljam, zato kar zaupam našim odličnim založnikom, ki so na tekočem z novostmi. Poezija pa – nekaj je bilo že v 80-ih, na hitro pomislim na Nika Grafenauerja, Sašo Vegri ... Ko pa je Tone Pavček prejel večernico za Majnice, Fulaste pesmi, sem bila seveda že čisto 'velika'.

Blizu mi je 'crossover' literatura – večnaslovniška književnost – dela, ob katerih uživajo mladi in stari!

Imate že Nebomske pesmi pa Strašne pesmi, pesmi o najbolj priljubljenem ločilu, Tri pike ..., pa Iskanke, Razigranke, Odskočnice ... in zdaj Negotove. Vaši naslovi so zelo izvirni in drugačni. Časi so po meri negotovosti, kajne?

Ko je zbirka sestavljena, si ni težko izmisliti naslova. Odražati mora vsebino, vsebina pa zrcali obdobje, v katerem sem bila ob pisanju pesmi. Prišteti je sicer treba še čakanje na izid – takrat sem morda že kje drugje ...

Negotove pesmi so bile napisane že pred zdajšnjim, koronskim obdobjem, ki pa je zagotovo podaljšalo mojo negotovost in željo po varnosti in upanju na srečne konce.

Z ilustratorjem Damijanom Štepančičem sta se odlično ujela. Sta delala že v fazi vašega pisanja? Nič otroškega (človeškega) vama ni tuje. Res sta kongenialna v zbirki.

Damijana kot ilustratorja mi je predlagala urednica (Irena Matko Lukan) in takoj sem se strinjala s predlogom. Ilustracije sem videla tik pred izidom in popolnoma so me – pozitivno – pretresle! Ne da bi z Damijanom kakorkoli sodelovala, 'si mi videl v glavo', sem mu potem rekla. Narisal je v natanko takem slogu, kot ga te pesmi potrebujejo. In zdi se mi, da se v knjigi tako lahkotno prepletata ženska in moška energija.

Tudi odrasli smejo brati knjige za mlade

V Muhi enodnevnici je sijajen napotek za dvig samozavesti. Pa prav v ubogi muhi enodnevnici, ironija. »Danes sem ponosen nase! Imam se rad, zaupam vase. MUHA ENODNEVNICA mi reče: Imej se VEDNO rad! Čas teče. Kako preprosto, a življenjsko. To opogumljanje v težkih mladostniških časih negotovosti bi lahko bilo preveč didaktično, a pri vas nikakor ni. Najbrž pazite na to?

Didaktika, pravila, zapovedi mi res niso blizu. Tudi na drug, prijaznejši način lahko dosežemo isto. Verjamem, da celo več.

Za tretje trileetje, kamor so vas umestili z Negotovimi pesmimi recepcijsko, se zdi, da je najtežje pisati. Ste se zavestno odločili za to populacijo, za najtrši oreh? Ne, ne odločam se za ciljno skupino. Samo napišem, kar čutim.

In bere lahko kdorkoli – mislim, tudi odrasli 'smejo' brati knjige za mladi. Žal nekateri mislijo, da so knjige za otroke preveč otročje. Ampak kaj to sploh pomeni? Načini branja so različni – s perspektive odraslega lahko vidimo kvečjemu več, zgodbe nam lahko vzbudijo spomine, občutke ...

Ste med redkimi pisatelji, ki ne izhajajo iz strogega družboslovja, študijsko. Končali ste biotehniško fakulteto. Prvo

pesem ste objavili leta 1988 v tedanjem Kurirčku. Kak je bil ta prvi vstop iz nekega drugega sveta v literaturo? Prva knjiga Nebomske pesmi je izšla 1994. in najavila drugačno mladinsko poezijo – s tematiko upornega otroka, nekonvencionalnega. Ste orali ledino? Je bil začetek težaven? Za »nebomsko avtorico« vas je označila Milena Mileva Blažič.

Pravzaprav sem prve pesmi napisala že kot deklica, kasneje, v najstniških letih, pa nisem pisala. Potem pa spet. Opisala sem svoje občutke, z besedami 'nebomske deklice'. Najbrž sem jo šele takrat srečala v sebi. Res, prve pesmi je objavil Boris A. Novak v tedanjem Kurirčku in zelo sem bila vesela.

Odtlej ste v izjemni literarni kondiciji, skoraj vsako leto knjiga ...

No, ne vem ... Nekaj je odvisno tudi od založnikov. Morda pomaga tudi ilustratorica v družini – s sestro Andrejo Gregorič sva marsikatero knjigo naredili skupaj. Čeprav njenih ilustracij prav tako ne vidim, dokler niso zaključene.

Ste brali svoje sonominirance? Kaj menite o beri?

Bera je vedno imenitna! Prebrala sem opise knjig, namen pa jih imam tudi prebrati.

Zdi se, da je produkcija mladinske književnosti danes premalo raznovrstna, da so si mnoge knjige, slogi, iskanje tabujskih tem, za vsako ceno preveč podobne. Vi ste zelo drugačni – v slogu, formi in tudi motivno.

Iskanje tabujskih tem na silo ni dobro. Odlično je izhajanje iz lastnih občutkov, kar pa je pri pesmih najbrž lažje izraziti kot v prozi. Nekatere knjige s to problematiko so seveda odlične, druge, s preobilico problemov, morda premalo realne. A okus je vendarle subjektiven. Mislim, da je zelo pomembna iskrenost.

Kaj pripravljate ta čas?

Pred izidom je pesniška zbirka za mlade Kolibri in tigri, ki bo izšla pri založbi Zala, z ilustracijami Andreje Gregorič. Sodelujem z Galebom in Zmajčkom, nekaj pesmi bom še izbrala za Ciciban in Cicido, nekaj imam še za mlajše otroke, nekaj za starejše. Najbolj zanimivo je seveda tisto, česar še ni, o čemer nimam pojma; pa se pojavi kakšen verz, ki me preseneti ...

Naj umetnost čim prej odslika novo resničnost

Vas kot naravoslovko koronačas bolj vznemirja tudi literarno?

Mogoče se vseeno ne bi označevala samo za naravoslovko. Od nekdaj me je zanimalo več stvari, družboslovje, naravoslovje ... Še danes ne vem natanko, kaj bi študirala, če bi se odločala še enkrat. Dvomi, da bi bila v čemerkoli drugim uspešnejša. Osebnostne lastnosti bi ostale enake in tudi v drugem poklicu bi bila v koronačasu enako prestrašena.

Korono sem spremljala od prvih, še drobnih vesti in se – kasneje se je izkazalo, da upravičeno – bala, kaj bo prinesla. Tako me vse posledice in dogajanja niso presenetili. Seveda sem napisala pesem o občutkih, upanju, več pa ne. Sem pa takoj, ko je bilo mogoče, prebrala knjižico Paola Giordana V času epidemije, v kateri opisuje svoj pogled in tudi dejstva o tem. V tistem času se mi je res zdelo čudno, da v literaturi in filmih ljudje živijo normalno, predkoronsko življenje, in želela sem si, da tudi umetnost čim prej odslika 'novo resničnost'. Zdajšnje dogajanje je burno, v tem trenutku je porast okužb ogrožen, znanstveniki pa obljublajo svobodnejšo pomlad. Kakor sem opazovala pojav in širjenje bolezni, me zanima, kako bo epidemija pojenjala. Pri nas, v Evropi in v svetu. Res me zanima, kakšno bo naše življenje v prihodnosti.

Se kdaj počutite kot izključno mladinska pisateljica deprivilegirani v primerjavi s svojimi kolegi, ki pišejo za odrasle?

Nisem namenoma izbrala pisanja za mladino. Kot sem že rekla, tudi knjige za otroke in mladino lahko bere vsak.

Kako pomembni so vrtci in šole, se je videlo prav v zadnjem letu – ukvarjanje s 'stvarmi za otroke' je čisto resna stvar! Spomini na otroštvo pa najbolj čustveni, najmočnejši in najbolj krhki obenem.

Melita Forstnerič Hajnšek

Simona Semenič, Sebastijan Pregelj, Borut Gombač in Barbara Gregoroč Gorenc